

Nr 51.

Av herr **Sommelius**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående åtgärder mot obilligt begränsande av telefonsamtalens avgiftsfrihet.

Det nu tillämpade nya telefonreglementet jämte därtill hörande taxebestämmelser har ännu icke haft lång tid att prövas, men under hela den tid då förslag till genomförande av ett nytt telefonsystem förelåg väckte frågan stor uppmärksamhet, och möjligen bidrog den offentliga opinionen att förhindra tillkomsten av ett telefonreglemente, som innebar ett kombinerat skatte- och taxereglemente. Lyckligtvis har skatteförslaget avkopplats, och Kungl. Maj:t kunde därför utan riksdagens hörande fastställa såväl nytt reglemente som nya taxor för telefonabbonnenter.

Men icke ens i sin nya form har detta reglemente vunnit allmänhetens bifall, och den stora mängd skrivelser från städer och korporationer vittna om, att man i olika delar av vårt land velat skydda sina intressen.

Om det för framtiden icke kommer att framföras kraftiga opinionsyttringar, så torde detta få tillskrivas allmänhetens uppfattning om det lönlösa i ytterligare försök till önskvärda förändringar. Särskilt ha från Skåne åtskilliga klagomål låtit sig höras, men alla de framställningar, som därifrån blivit framförda, ha nästan undantagslöst blivit lämnade utan avseende, och dock torde de icke kunnat så allmänt sakna befoget, även om man vid ett hänsynstagande i vissa fall hade behöft göra någon avvikelse från ett system, som icke på samma sätt kunde apteras på landets sydligaste provins som på de övriga.

Praktiskt taget är befolkningen i städerna inom Malmöhus län med hänsyn till frisamtalen begränsad till den stad, där den äro bosatt. Visserligen kunna en del köpmän äga en viss fördel att stå i telefon-

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 4 saml. 21 häft. (Nr 51—52.)

förbindelse med kunder inom de små frisantalsområdena, men ämbets- och tjänstemän och andra, som icke äro köpmän, hava helt säkert sällan anledning till samtal utanför samhället liksom också köpmännen äro avskurna just från de orter, där deras starkaste behov av frisamtal är till finnandes.

Ett och annat undantag har man i Skåne redan inlåtit sig på t. ex., med full befogenhet, till förmån för Hälsingborg—Höganäs, och huvudstaden har också — enligt uppgift på grund av konkurrensen — blivit välvilligare tillgodosedd.

Högst obetydliga äro dock till sin omfattning frisantalsområdena i Malmöhus län, och det visar sig, att man med framgång lyckats i sina strävanden att ordna taxeområdena så, att endast obetydliga orter utom taxestationen inrymts i varje område, varigenom sålunda större möjlighet reserverats att ekonomiskt belasta alla samtal, som leda till en viktigare plats.

Om man tager hänsyn härtill må det icke vara underligt, att klagomål föras fram och särskilt att missnöjet i staden Lund är stort på den grund, att man från dess taxeområde undantagit linjen Lund—Malmö. Det torde väl kunna sägas, att denna förmån, som hittills tillkommit universitetsstaden, borde den fortfarande fått bibehålla. Det är dock klart, att den livliga förbindelse, som hittills ägt rum mellan dessa 2:ne städer, som ligga på ett avstånd av endast 16 $\frac{1}{2}$ km. från varandra, skall lida betänkligt avbrott, och i detta fall kommer det nya telefonreglementet icke att gagna affärlivet och icke att befordra livligare samverkan mellan de bägge städerna — utan tvärtom.

Det har alltid vid klagomålets framförande som skäl mot ändringar i taxeområdena anförts att därmed systemet komme att brytas. Ett system med nu gällande begränsning i frisantalsrätten på vissa orter bör icke lämnas oantastat, ty det kan väl icke kallas billighet och rättvisa, att då man i huvudstaden innehar frisantalsrätt med abonnenter i ett område av mer än 400,000 personer, så har man exempelvis i Lund och flera andra orter att förfoga över frisantalsrätt inom områden med färre än 30,000 innevånare.

Stadsfullmäktige i Uppsala anför i sin skrivelse angående telefonreformen, att »telefonanordningarne borde smidigt följa efter och ansluta sig till den utveckling av handels- och samfärdsområden, som av naturliga grunder framkallats samt att rättvisan eller orättvisan av fria samtal berodde icke på den matematiska lik- eller olikformigheten i samtalsområden, utan på den genom områdesindelningen obrutna eller brutna ortsamhörigheten». Nu är det frågan om det kan givas anled-

ning att vare sig i Uppsala eller Lund bryta denna ortsamhörighet. Mellan städerna Hälsingborg och Landskrona och Hälsingborg—Ångelmholm är också den traditionella frisantalsförbindelsen upphävd.

Vad Lunds samhälle angår, torde det med fullt fog kunna sägas, att dess industri och handel i icke ringa mån kommer att ofördelaktigt påverkas genom rubbningen av dess intima förbindelse med Malmö och även med en så närbelägen ort som Åkarp, belägen 7,5 km. från Lund, ett av staden sedan gammalt ägt handelsområde.

En av orsakerna till, att det svenska telefonväsendet utvecklats till ett av de bäst organiserade och jämförelsevis största i världen, har säkerligen varit det förhållande, att telegrafstyrelsen redan tidigt uppmärksammat denna kommunikationsleds stora betydelse för den allmänna samhällsutvecklingen och i anslutning därtill genom inköp av enskilda telefontät, genom nyanläggningar och genom efter ortsförhållandena lämpade samtalstaxor sökt åvägbringa allt bekvämare och billigare förbindelser orterna emellan.

Skåne hade redan från början ett nät för sig med fria samtal över hela provinsen, och sedan telegrafverket övertagit detsamma, indelades efter någon tid Skåne i fyra kretsar med avgiftsplikt för dessa vid samtal inom ett vart av de övriga. Men samtidigt nedsattes i stället de gällande årsavgifterna, och vid frisantalskretsarnas bestämmande togs i möjligaste måtto hänsyn till de förhandenvarande naturligt utvuxna handels- och intresseförbindelserna orterna emellan. Följden härav vart ock, att telefontätet inom vår provins utvecklade sig på ett sätt, som mer än något annat ådagalägger, att de principer, som därvid hittills följts, varit riktiga.

Det kan sålunda förtjäna påpekas, att av den utredning, som till ledning vid det nya tarifförslagets uppgörande av telegrafverket verkställdes år 1913 för utrönande av antalet avgiftsfria samtal orterna emellan, därvid undersökningen omfattade tre perioder på sex vardagar varje gång, framgingo beträffande telefonförbindelsen mellan städerna Malmö och Lund följande siffror:

	10/2—15/2.	10/3—15/3.	7/4—12/4.	Summa.
Lund—Malmö...	8,983	9,423	10,024	28,430
Malmö—Lund...	9,462	9,800	10,069	29,331

I dessa samtal äro icke inberäknade de, som växlats inom ifrågasvarande städer själva eller genom dessa till andra orter eller eljest mellan eller inom övriga orter i Skånes sydvästra frisantalskrets. Då

antalet av nyssnämnda samtal mellan berörda städer emellertid uppgått till sammanlagt 57,761 st. endast under 18 vardagar av årets 303, inses, i huru hög grad intresseförhållandena inom dessa städer, liksom överhuvud inom hela frisantalskretsen, naturligt sammanvuxit med och kommit i beroende av varandra.

Fordom hade man inom statens kommunikationsverk den uppfattning att genom sänkta avgifter befordra rörelse, trafik och utveckling i den mening, att man så bäst gagnade landet i sin helhet, och denna uppfattning var helt säkert riktig, varom både post, telegraf och järnvägar bära vittnesbörd — nu göra sig nya synpunkter gällande, och man har kommit till insikt om nödvändigheten av en telefonreform, som ytterligare kan öka telegraf- och telefonverkets redan förut synnerligen goda årsresultat.

Då jag icke kan finna att tillräckliga skäl förefunnits att avbryta den mångåriga avgiftsfria telefonförbindelsen mellan betydliga närliggande orter och allra minst mellan Lund och Malmö, så tillåter jag mig hemställa,

att andra kammaren för sin del måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att såväl i allmänhet åtgärder måtte vidtagas till förekommande därav, att telefonsamtalens avgiftsfrihet obilligt begränsas genom olämplig uppdelning av taxeområdena, som särskilt att linjen Lund—Malmö må komma att utgöra fritt telefonsamtalsområde.

Stockholm den 22 januari 1916.

Malte Sommelius.
